

Mondatelemzés

5. osztály

Bevezető ismétlés

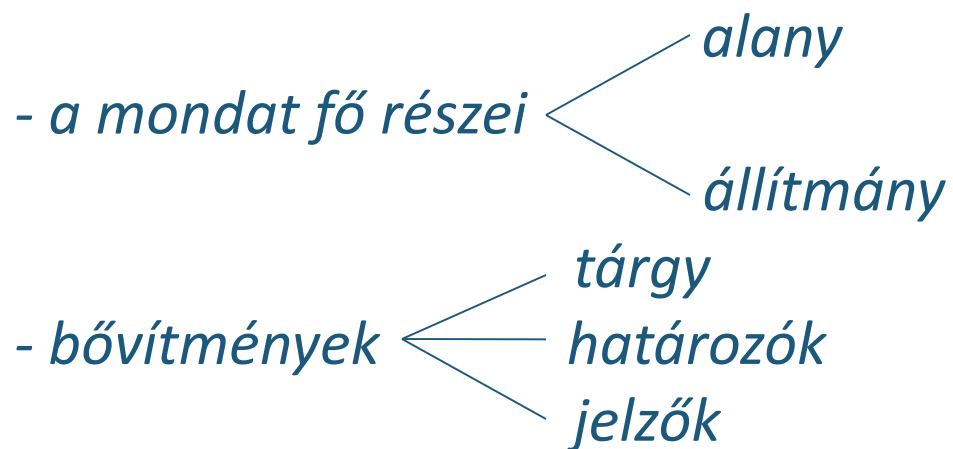
- *A mondat zárt kommunikációs egység. Elsődleges jelentését a szavak és a toldalékok együttes jelentése képezi.*

(Másodlagos jelentését a beszélő szándéka, a beszédhelyzet és a nyelv zenei kifejezőeszközei befolyásolják.)

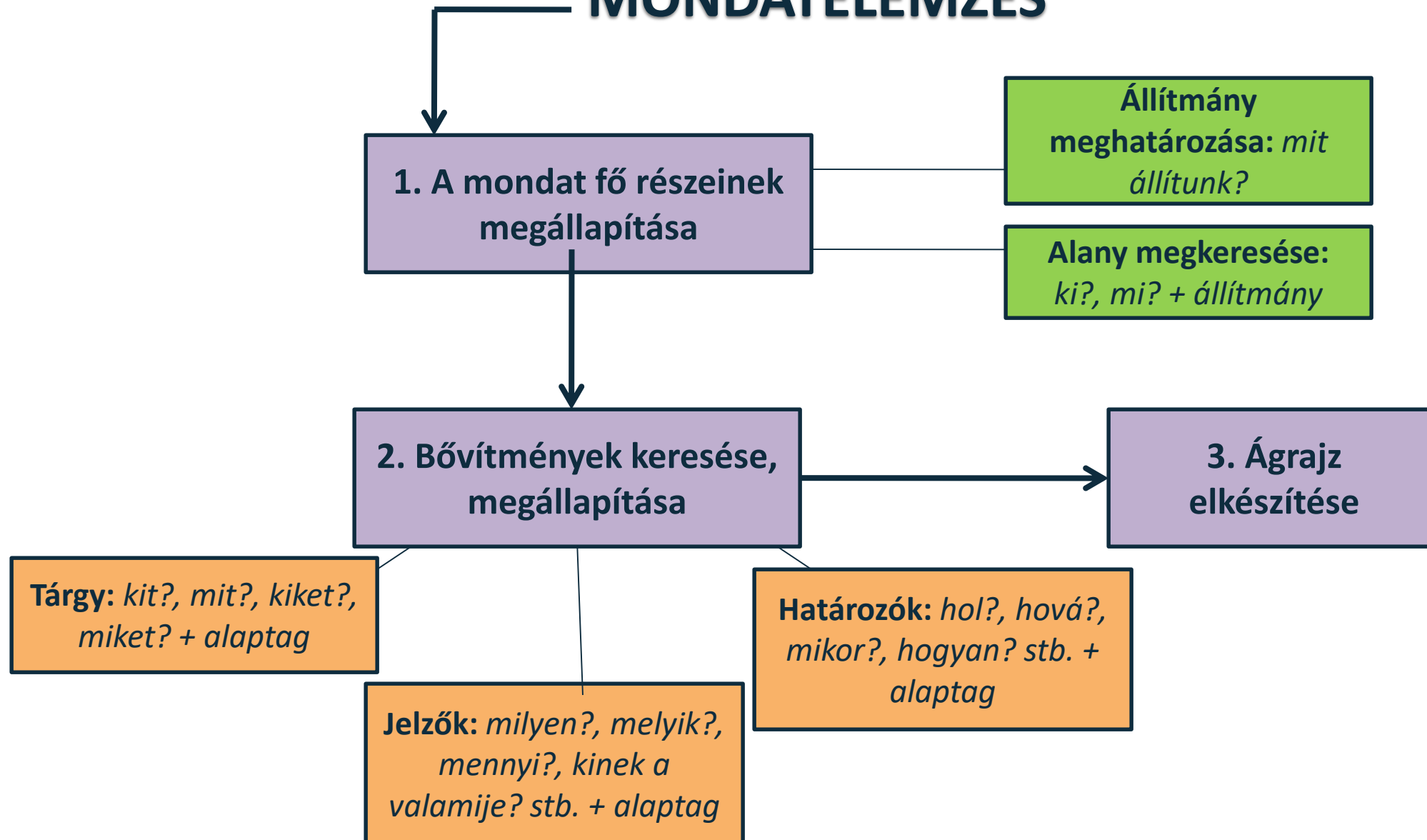
- *Mondatelemzés: mondatrészek megállapítása rákérdezéssel.*

(A mondatot részeire bontjuk, megvizsgáljuk az adott szavak szerepét.)

Mondatrészek:



MONDATELEMZÉS



A tanult mondatrészek kérdései és jelölésük

MONDATRÉSZEK	KÉRDÉSEK	JELÖLÉS
ÁLLÍTMÁNY	<i>Mit állítunk?</i>	===== Á
ALANY	<i>Ki? Mi? Kik? Mik?</i>	----- A
TÁRGY	<i>Kit? Mit? Kiket? Miket?</i>	----- T
HELYHATÁROZÓ	<i>Hol? Honnan? Hová? Merre? Meddig?</i>	~~~~~ hH
IDŐHATÁROZÓ	<i>Mikor? Mióta? Meddig?</i>	~~~~~ iH
MÓDHATÁROZÓ	<i>Hogyan? Mi módon?</i>	~~~~~ mH
MINŐSÉGJELZŐ	<i>Milyen? Mekkora? Melyik? Hányadik?</i> miJ kiJ
MENNYISÉGJELZŐ	<i>Hány? Mennyi?</i> meJ
BIRTOKOS JELZŐ	<i>Kinek a, minek a valamije, valakije?</i> bJ

Elemezzük a mondatokat, majd készítjük el a szerkezeti ábrájukat!

Nyári élményeink lassan már feledésbe

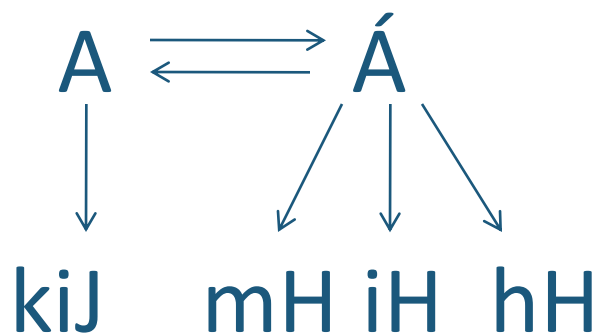
kiJ

mH

iH

hH

merülnek.

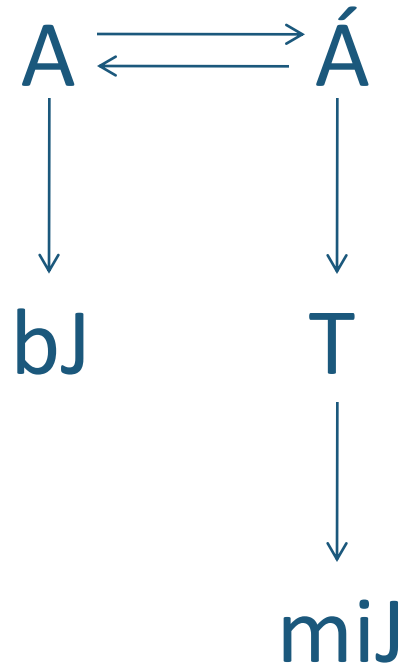


A család tagjai izgalmas kirándulást

bJ

miJ

terveztek.



A távoli hegyvidék jó választás volt.

kiJ

miJ

A ↔ Á
↓ ↓
kiJ miJ

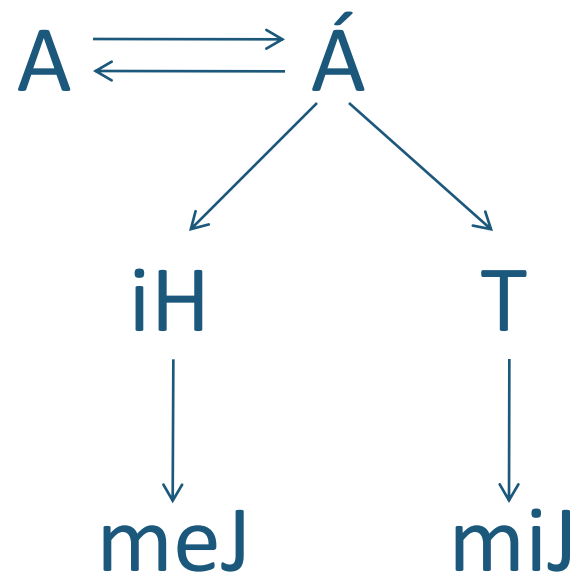


Mindenki hét napig élvezhette

meJ iH

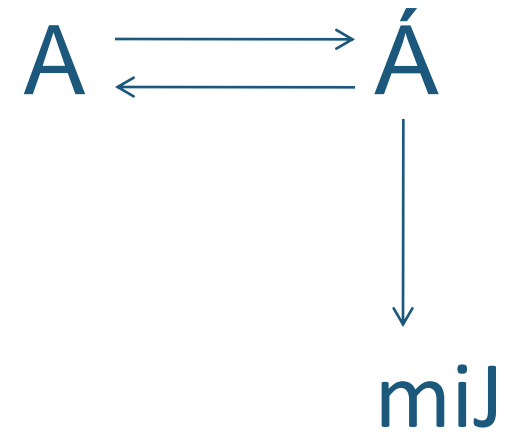
a gondtalan kikapcsolódást.

miJ



Az ős esős évszak.

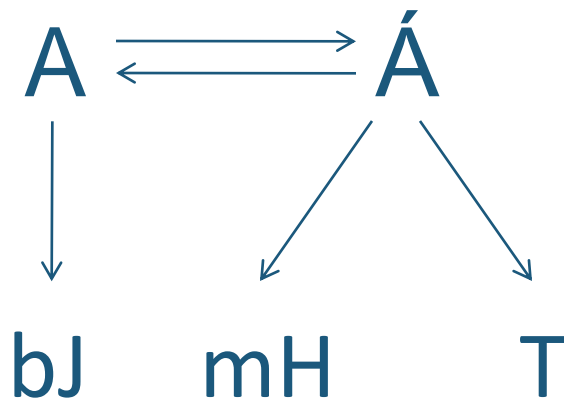
miJ



Az ősz ecsetje szépen kiszínezte a tájat.

bJ

mH



(mi)

Séta közben sárga, vörös, barna leveleken

iH

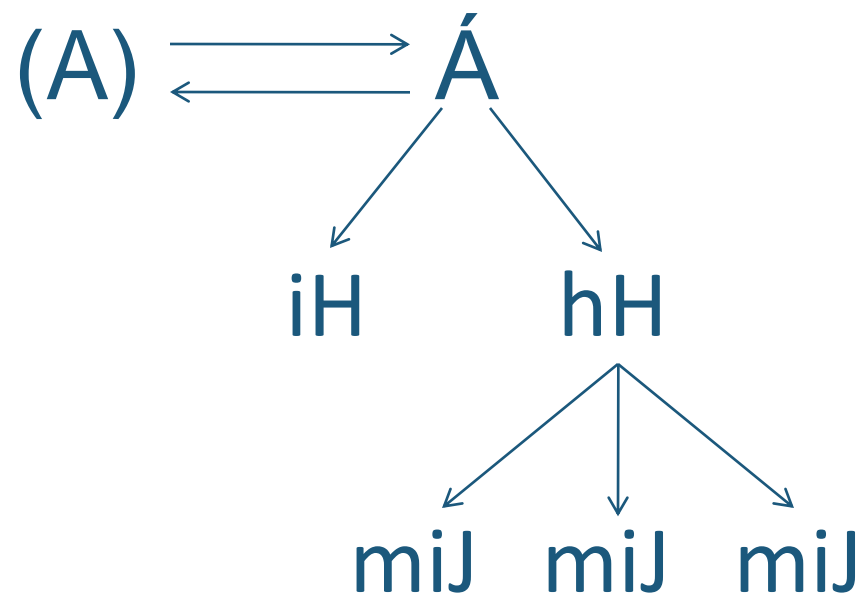
miJ

miJ

miJ

hH

lépkedünk.



Lassan már valamennyi termés a kamrákba

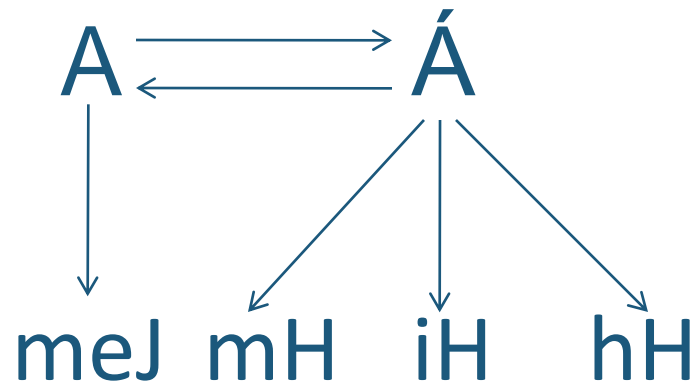
mH

iH

meJ

hH

kerül.



Az emberek néhány nap múlva lakásaikban

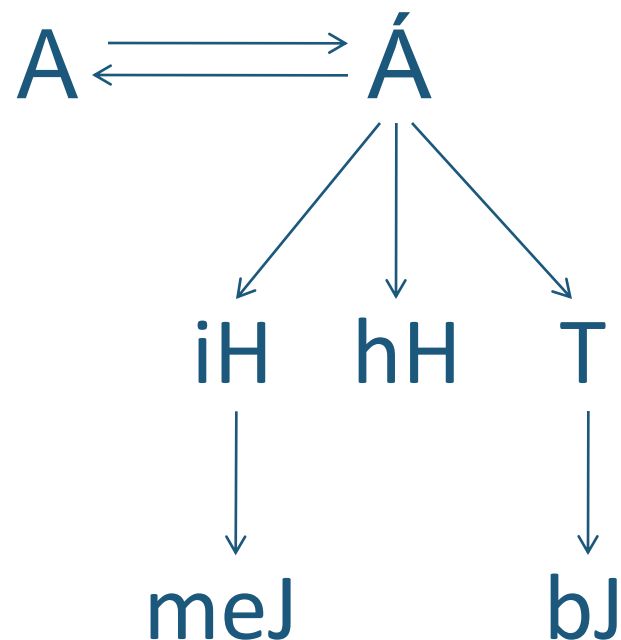
meJ

iH

hH

élvezhetik a kályhák melegét.

bJ



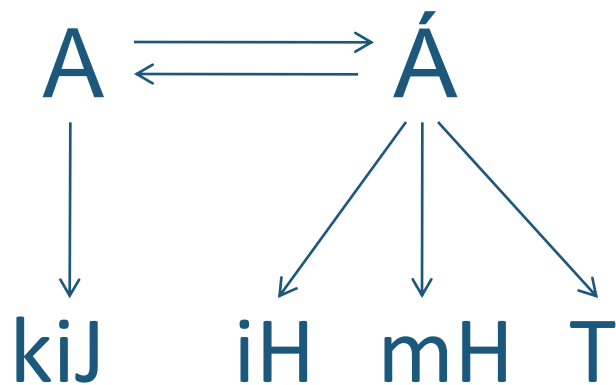
Az ötödik osztályosok novemberre

kiJ

iH

ügyesen megtanulták a mondatelemzést.

mH



Összegzés

➤ *Mondataink szavakból épülnek fel, melyeket elemzéskor részekre bontunk. A mondatban lévő szavak a mondatrészek.*

➤ *Mondatrészek:*

- alany	}	<i>a mondat fő részei</i>
- állítmány		
- tárgy	}	<i>bővítmények</i>
- határozók		
- jelzők		

➤ *A mondat szerkezeti vizsgálatát mondatelemzésnek nevezzük.*

➤ *Mondatelemzéskor mindig az állítmányra kérdezzük rá először, ezt követően az alanyt keressük, majd a bővítményeket.*

➤ *Elemzéskor fontos a kérdés szerkezete → **kérdőszó + a hozzá tartozó szó.***

➤ *A bővítményt a hozzá tartozó szóhoz kapcsoljuk a szerkezeti ábrázolásban.*



Köszönöm a figyelmet!

Készítette: Bohata Zsuzsanna